

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای وبومتریکس

رتبه بندی وب سایت های دانشگاه های دنیا

مرداد ۹۵

وبومتریکس چیست؟

رتبه بندی وبومتریکس (وب سنجی) دانشگاه های دنیا در سال ۲۰۰۴ توسط آزمایشگاه سایبرمتریک، واحدی از انجمن ملی تحقیقات اسپانیا، بر اساس شاخصی مرکب از چهار پارامتر تهیه شد. این رتبه بندی هر ساله در بهمن و مرداد ماه به روز می شود و یک مقیاس وبی برای دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی فراهم می آورد. این رتبه بندی میزان فعالیت علمی وب گاه های آموزشی را بصورت دوره ای نشان می دهد. موسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی کشورهای در حال توسعه در این روش رتبه بندی، با قرار دادن دستاوردهای علمی خود بر روی اینترنت می توانند وضعیت بهتری پیدا کنند چرا که ممکن است در فضای واقعی نسبت به دانشگاه های تراز اول دنیا بسیار فاصله داشته باشند اما با این روش می توانند وضعیت خود را در فضای مجازی بهتر نمایان کنند.

اهداف وبومتریکس

شاخص های وبومتریکس به این دلیل بوجود آمده اند که میزان توجه موسسات و دانشگاهها را به نشر اینترنتی دانش نشان دهد. به عبارت دیگر هدف اصلی این رتبه بندی حمایت از طرح های دسترسی آزاد به منظور افزایش انتقال علم و دانش تولید شده توسط دانشگاهها به کل جامعه است.

لذا هدف از این رتبه بندی ارزیابی طراحی وب سایتها و میزان بازدید آنها نیست و در واقع رتبه مناسب برای یک دانشگاه تنها در صورتی امکان پذیر است که حضور آن دانشگاه در فضای مجازی، آینه ای تمام نما از دانشگاه در فضای واقعی باشد.

بنابراین دانشگاه های با کیفیت آموزشی بالا ممکن است به دلیل عدم تمایل به سیاست های انتشار اینترنتی، در این نوع رتبه بندی رتبه مورد انتظار خود را بدست نیاورند. یکی دیگر از اهداف این رتبه بندی، ارزیابی جهانی دانشگاهها است و بدین منظور تلاش شده است تا موسسات و دانشگاههای معتبر در همه کشورهای دنیا (توسعه یافته و در حال توسعه) ارزیابی شوند.

معیارهای وبومتریکس

در حال حاضر چهار فاکتور اصلی به عنوان شاخص های ارزیابی وبومتریکس وجود دارد که این شاخصها و وزنهای مرتبط به طور مداوم جهت بهبود نتیجه رتبه بندی، بررسی و اصلاح می شوند. در جدول ذیل عنوان هر شاخص و درصد اهمیت آن براساس آخرین نسخه (ژانویه ۲۰۱۶) ارائه شده است.

جدول شاخصهای وبومتریکس - ویرایش ژانویه ۲۰۱۶

توضیحات	ضریب تاثیر	شاخص	
تعداد لینکهای ورودی به سایت از سایتهای دیگر که توسط جستجوگر Yahoo شناسایی شده اند.	۵۰٪	Visibility (V) external inlinks	۱
تعداد صفحات ایندکس شده از وب سایت، توسط جستجوگرهای Google، Yahoo و Bing	۲۰٪	Size (S) web pages	۲
تعداد مستندات علمی (pdf، ps، doc و ppt) شناسایی شده توسط جستجوگرهای Google، Yahoo و Bing	۱۵٪	Richfiles (R)	۳
تعداد مقالات علمی منتشر شده بین سالهای ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ در سایت Google Scholar که در سایت Scimago SIR (۲۰۰۴-۲۰۰۸) می باشد.	۱۵٪	Scholar (Sc)	۴

• لازم به ذکر است که تقریباً تمامی فاکتورها بدون دخالت مستقیم انسان و توسط موتورهای جستجو استخراج می شوند.

راهکارهای بهبود جایگاه دانشگاه در وبومتریکس

مهمترین این راهکارها در بخش "راهکارهای بهبود رتبه بندی وب سایتها" بیان شده است.

موارد غیر قانونی

رتبه بندی سایتهای بر اساس حجم و کیفیت محتوی منتشر شده در سایتهای دانشگاهی می باشد که این محتوی باید نتیجه فعالیت هیات علمی و سایر اعضا دانشگاه باشد. استفاده از روشهای غیر مجاز ذیل بجهت بهبود رتبه بندی، صرفنظر از غیر اخلاقی بودن این امر، طبق قوانین بین المللی مشمول مجازات می باشد:

- استفاده بدون مجوز از مطالب علمی نویسندگان غیر عضو دانشگاه
 - استفاده از مطالب علمی خارجی جهت بهبود رتبه بندی سایت
 - افزایش غیر واقعی تعداد فایل‌های وب سایت با روشهایی مثل تقسیم یک فایل به تعداد زیادی فایل و یا استفاده از یک محتوی در فرمت‌های مختلف
 - نقض قوانین کپی رایت
 - راه اندازی سایتهای انجمنی (Forum) خارج از دامنه دانشگاه جهت دانشجویان برای ایجاد لینکهای زیاد به دانشگاه
 - افزایش غیر واقعی تعداد لینکها با خریداری لینک به Link Farm ها.
- در ارزیابی های وبومتریکس، به دانشگاههای خاطی، رتبه ۹۹۹۹۹ام داده می شود. همچنین اگر شاخص **Visibility** بیش از ۸۰ درصد متوسط شاخصهای دیگر باشد و یا در مواردی که در شاخص **Openness** تعداد فایل‌های PDF بیش از ۳۰۰۰۰ عدد و بیش از یک سوم اندازه سایت باشد، مقدار صفر برای شاخص مربوطه و رتبه ۹۹۹۹۹ برای دانشگاه لحاظ می شود.

ارتباط بین Webometrics و موتورهای جستجو

تمامی فاکتورهای وبومتریکس از طریق موتورهای جستجو بدست می آید. بنابراین برای اینکه بتوان در وبومتریکس رتبه وب سایت را افزایش داد باید استاندارد های SEO را در آن رعایت کرد. موتورهای جستجو دارای دو بخش اصلی هستند:

۱. خزنده ها و سازنده های ایندکس

شبکه جهانی وب را شبکه ای از موانع در یک اتوبان شهری بزرگ در نظر بگیرید. هر مانع، یک سند(معمولاً یک صفحه وب ولی گاهی یک پی.دی.اف، عکس،....) منحصر به فرد دارد. موتورهای جستجو در کل این شبکه حرکت می کنند (یا در اصطلاح می خزند) موانع را پیدا کرده و بدین طریق بهترین مسیر ممکن را پیدا می کنند. اولین باری که موتورهای جستجو این صفحات را پیدا میکنند کد آنها را در یک درایور بزرگ ذخیره می کند تا در جستجو بعدی مورد استفاده قرار بگیرد. این درایور که یک وسیله ذخیره سازی بسیار بزرگ است حجم عظیمی از اطلاعات را در خود نگاه می دارد.

۲. آماده کننده های پاسخ ها

موتورهای جستجو ماشین های پاسخ دهی هستند وقتی یک شخص جستجویی انجام می دهد موتور جستجو نیاز به پیدا کردن اطلاعات از میان میلیارد ها سند و انجام دو کار زیر دارد:

۱ - پیدا کردن اطلاعاتی که مرتبط هستند و یا برای جستجو کننده مفید است.

۲ - رتبه بندی نتایج به دست آماده

هر دوی این موارد اهمیت و ارتباط SEO را مشخص می کند. برای آشنایی بیشتر با SEO به پیوست فنی این مستند مراجعه کنید.

پروژه جدید وبومتریکس

- پروژه جدیدی که وبومتریکس از ابتدای سال ۲۰۱۵ آغاز کرده است رتبه بندی دانشمندان و محققین برتر دنیا و در هر کشور است.
- دو پارامتر این رتبه بندی اعداد H-INDEX و CITATION است که هر دو از Google Scholar بدست آمده اند.
- در حال حاضر ۵۵۶ دانشمند برتر دنیا (H-INDEX بالاتر از ۱۰۰) به همراه دانشمندان برتر حدود ۳۰ کشور دنیا ارائه شده است.
- این پروژه به مرور در حال تکمیل است.